

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายและข้อเสนอแนะของการวิจัยในครั้งนี้ โดยจะเสนอตามลำดับขั้นดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิทยาลัยครูที่เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจ และการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ตามหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู จำนวน 25 แห่ง โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ผู้บริหารใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 100 คน ประกอบด้วยอธิการ รองอธิการ ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชาวิทยาการจัดการ และหัวหน้าภาควิชาบริหารธุรกิจและสหกรณ์ สำหรับอาจารย์ผู้สอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 135 คน รวมประชากรในการวิจัยครั้งนี้ 235 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 4 ฉบับ เป็นแบบสำรวจ และแบบสอบถาม ดังรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาลัยในการเปิดสอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป มีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับอธิการ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจ และการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไปมีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับรองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชาวิทยาการจัดการ และหัวหน้าภาควิชาบริหารธุรกิจ และสหกรณ์ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจ และการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป มีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ฉบับที่ 4 เป็นแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจ และการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป มีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังวิทยาลัยครูที่เปิดสอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไประดับปริญญาตรี จำนวน 25 แห่ง โดยผู้วิจัยได้นำส่งและรวบรวมด้วยตนเองและใช้บริการไปรษณีย์บางส่วน แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 260 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 221 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.00 เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งหมด แยกเป็นแบบสอบถามของผู้บริหารจำนวน 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.40 และแบบสอบถามของอาจารย์ผู้สอน 113 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.70

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีคำนวณหาค่าร้อยละเป็นรายข้อ และเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิทยาลัยเกี่ยวกับการเปิดสอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 สรุปได้ดังนี้

วิทยาลัยครูทั้ง 20 แห่ง มีการสำรวจความพร้อมของอาจารย์ก่อนเปิดสอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป และมีโครงการพัฒนาอาจารย์เพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท นอกจากนี้มีการนำนักศึกษาไปศึกษาดูงาน และฝึกปฏิบัติงานตามแหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ วิทยาลัยครูส่วนใหญ่เคยจัดเป็นสถานที่จัดอบรม หรือประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป และมีการเตรียมความพร้อมสำหรับอาจารย์ผู้สอนก่อนเปิดสอนโปรแกรมนี้อยู่ โดยวิธีการแจกหลักสูตรให้อาจารย์ได้ศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาเฉพาะในโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไปของวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ มีจำนวนระหว่าง 8 - 9 คน และจำนวนวิทยาการหรือผู้ชำนาญพิเศษที่วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ได้เชิญมาสอน และหรือบรรยายพิเศษ มีจำนวน 3 - 4 คน วิชาที่สอนส่วนใหญ่ คือวิชาบัญชี และเรื่องที่บรรยายพิเศษส่วนใหญ่ คือเรื่องภาษีอากรธุรกิจ นอกจากนี้วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ได้มีการสำรวจสื่อการเรียนการสอน รายละเอียดของการสำรวจส่วนใหญ่เน้นในด้านความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และห้องที่ใช้ฝึกปฏิบัติงานมาก คือ ห้องพิมพ์ดีด และห้องคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 46 - 50 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท ตำแหน่งผู้บริหารส่วนใหญ่คือตำแหน่งอธิการ อธิการส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันมาแล้วเป็นเวลา 5 - 8 ปี และเคยเข้าร่วมประชุม/สัมมนาเกี่ยวกับการสอนหลักสูตรสาขาวิชาการอื่น ๆ ของวิทยาลัยครู ส่วนผู้บริหารตำแหน่งอื่น ๆ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 16 ปีขึ้นไป และเคยเข้าร่วมประชุม/สัมมนาเกี่ยวกับการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ

2.2 อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36 - 40 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการสอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไปอยู่ในระหว่าง 2 - 3 ปี และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิชาชีวะในสาขาวิชาที่สอนในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ตามสภาพการปฏิบัติของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน สรุปได้ดังนี้

3.1 การนำนโยบายการใช้หลักสูตรไปปฏิบัติ ปรากฏว่า ในด้านการกำหนดนโยบายเพื่อการบริหารงานในวิทยาลัยครูให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรนั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีนโยบายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ส่วนในด้านวิธีการกำหนดนโยบายการใช้หลักสูตร คือให้แต่ละภาควิชา เสนอโครงการแล้วมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยคณะกรรมการวิชาการของวิทยาลัย สำหรับวิธีการนำนโยบายการใช้หลักสูตรไปปฏิบัติในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนนั้น กำหนดให้ฝ่ายวิชาการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรแก่ผู้เกี่ยวข้อง และในด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรนั้น มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนและมีการส่งเสริมสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนในการเพิ่มพูนทักษะความรู้ในสาขาวิชาที่สอน ส่วนในด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

3.2 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

เกี่ยวกับการจัดทำแนวการสอนและแผนการสอนปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำ และวิธีการจัดทำนั้น ส่วนใหญ่อำจารย์ผู้สอนเป็นผู้จัดทำด้วยตนเองทั้งแนวการสอนและแผนการสอน โดยที่วิทยาลัยครูส่วนใหญ่สนับสนุนช่วยเหลือด้วยการให้บริการวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำ ซึ่งสอดคล้องกับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ที่ตอบว่าได้รับบริการด้านวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำแนวการสอนและแผนการสอน

เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประกอบการสอน ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำ และวิธีการจัดทำนั้นอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นผู้จัดทำด้วยตนเอง ส่วนวิธีการสนับสนุนในการจัดทำผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า จัดให้มีเอกสาร ตำรา สำหรับค้นคว้า แต่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ได้รับบริการวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำ สำหรับในด้านการเลือกเอกสารประกอบการสอนที่ใช้ในห้องเรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เลือกเอกสารที่เขียนโดยนักวิชาการด้านการบริหารและการจัดการ

3.3 การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้เข้าใจหลักสูตร โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการแจกหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษา และในการพิจารณาจัดอาจารย์เข้าสอนนั้นวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการทางการศึกษา ส่วนวิธีการจัดอาจารย์เข้าสอนส่วนใหญ่ใช้วิธีให้อาจารย์ในภาควิชาประชุมตกลงร่วมกัน สำหรับ

วิธีการสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนในการเพิ่มพูนทักษะความรู้ในสาขาวิชาที่สอนนั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ใช้วิธีให้อาจารย์ผู้สอนเข้าอบรมระยะสั้น ส่วนการจัดแผนการเรียนและตารางสอนนั้นส่วนใหญ่จัดทำตามความพร้อมของบุคลากร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดส่วนใหญ่ คือหัวหน้าฝ่ายหลักสูตรและแผนการเรียน

เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ให้บริการหนังสือเรียน เอกสาร และตำราแก่อาจารย์ผู้สอน และให้การสนับสนุนช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอน โดยการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้รับความสะดวกในการเบิกยืมสื่อการเรียน

เกี่ยวกับสถานที่เรียนและห้องปฏิบัติการ ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมห้องที่ใช้สอนภาคทฤษฎีและห้องปฏิบัติการ สำหรับสถานที่ใช้สอนพบว่า มีเพียงพอ แต่ห้องฝึกปฏิบัติยังไม่เพียงพอ ส่วนสภาพของวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ทันสมัย ใช้งานได้ดี แต่มีไม่เพียงพอ

เกี่ยวกับแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ ที่ส่งนักศึกษาไปศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติ ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ ใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกแหล่งที่มีลักษณะงานที่ปฏิบัติตรงกับลักษณะของวิชาที่สอน ส่วนการติดต่อประสานงานเพื่อส่งนักศึกษาไปศึกษาดูงานหรือฝึกปฏิบัติงานนั้น อาจารย์ผู้สอนทุกคนมีการติดต่อล่วงหน้า สำหรับในด้านการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมา เป็นปัจจัยในการประกอบการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้ ใช้วิธีการจัดให้นักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

3.4 การจัดการเรียนการสอน

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนโดยการให้บริการด้านวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง และมีการชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนให้นักศึกษาทราบ ตอนเปิดภาคเรียน ส่วนจุดมุ่งหมายของการเรียนในแต่ละวิชาส่วนใหญ่ชี้แจงในครั้งแรกที่ทำการสอน นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติในห้องฝึกปฏิบัติงานทุกครั้ง และให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นบางครั้ง

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ปรากฏว่าวิทยาลัยครูส่วนใหญ่สนับสนุนโดยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ส่วนกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนที่จัดในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ คือ การนำนักศึกษาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดส่วนใหญ่คืออาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนได้รับความร่วมมือและความสนใจจากนักศึกษา เป็นอย่างดี

เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่สนับสนุนอาจารย์ผู้สอน โดยการจัดบริการด้านเอกสารตำราเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน อุปกรณ์การสอนในภาคทฤษฎีที่ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดคือ เครื่องฉายข้ามศีรษะพร้อมแผ่นโปร่งแสง และวิธีสอนที่อาจารย์ผู้สอนใช้มากที่สุดคือการบรรยาย สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกวิธีสอนส่วนใหญ่ คือ การเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา

เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการกำหนดสัดส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน อาจารย์ส่วนใหญ่ที่แจ้งหลักเกณฑ์และการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าในการสอนครั้งแรก อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการประเมินผลเป็นบางครั้ง เมื่อจบภาคทฤษฎี ส่วนภาคปฏิบัติมีการประเมินผลทุกครั้งหลังการฝึกปฏิบัติ และผู้ที่ประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบและสถานประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่คืออาจารย์นิเทศก์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสถานที่ดังกล่าว สำหรับการประเมินผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักศึกษานั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ประเมินเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด และวิธีการประเมินผลที่ใช้มากที่สุด คือ ใช้แบบทดสอบ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระเบียบปฏิญญาตรี พุทธศักราช 2528 สรุปได้ดังนี้

4.1 การนำนโยบายการใช้หลักสูตรไปปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่าวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีปัญหา สำหรับในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการขาดเอกสาร ตำราประกอบจัดทำแนวการสอนและเอกสารประกอบการสอน ส่วนในด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร ปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาอาจารย์ที่มีคุณวุฒิตรงกับสาขาวิชาไม่เพียงพอ และสำหรับในด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ

4.2 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

เกี่ยวกับการจัดทำแนวการสอนและแผนการสอน ปรากฏว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า มีปัญหาในการจัดทำแนวการสอน ปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการขาดความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาเดียวกัน สำหรับการจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่มีปัญหาส่วนที่เป็นปัญหาสำหรับผู้บริหารส่วนน้อยคือ ปัญหาอาจารย์ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการทำแผนการสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า มีปัญหาในการจัดทำแนวการสอนและแผนการสอน ปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการขาดหนังสือ ตำราที่ใช้ศึกษาค้นคว้า

เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประกอบการสอน ปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า มีปัญหา ปัญหาที่สำคัญคือปัญหาการขาดเอกสาร ตำราต่าง ๆ เพื่อการศึกษาค้นคว้า รองลงมา ผู้บริหารส่วนใหญ่ตอบว่า ปัญหาคืออาจารย์ขาดความรู้และประสบการณ์ในวิชานี้ ส่วนอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ ตอบว่า ปัญหาคืองบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ

4.3 การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร ปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า มีปัญหา ปัญหาที่สำคัญของผู้บริหารส่วนใหญ่คือ ปัญหาจำนวนบุคลากรที่มีคุณวุฒิตรงกับสาขาวิชาไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาสำคัญของผู้สอนส่วนใหญ่คือ ปัญหาการขาดเอกสารหลักสูตรสำหรับศึกษาค้นคว้า

เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า มีปัญหาสำคัญของผู้บริหารส่วนใหญ่คือ ปัญหาด้านงบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาสำคัญของผู้สอนส่วนใหญ่คือ ปัญหาด้านเอกสารประกอบหลักสูตรและการสอนมีไม่เพียงพอ

เกี่ยวกับสถานที่เรียนและห้องปฏิบัติการ ปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า มีปัญหา ปัญหาสำคัญของผู้บริหารส่วนใหญ่คือ ปัญหาด้านงบประมาณในการดำเนินการสำหรับห้องปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาสำคัญของผู้สอนส่วนใหญ่ คือ ปัญหาห้องเรียนไม่เอื้อต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์

เกี่ยวกับแหล่งวิทยากร สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระที่ส่งนักศึกษาไปศึกษาคุณวุฒิฝึกปฏิบัติงาน ปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า มีปัญหา ปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาด้านจำนวนมีไม่เพียงพอในห้องเรียน รองลงมา ปัญหาของผู้บริหารส่วนใหญ่คือ ปัญหางบประมาณที่จะนำมาช่วยส่งเสริมการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษามีไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาของผู้สอนส่วนใหญ่คือ ปัญหาสถานประกอบการไม่หมุนเวียนให้นักศึกษาปฏิบัติงานในตำแหน่งอื่น ๆ

4.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า ไม่มีปัญหา ส่วนที่เป็นปัญหาของผู้บริหารส่วนน้อย คือ ปัญหาด้านงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอส่วนที่เป็นปัญหาของผู้สอนส่วนใหญ่ คือ ปัญหาช่วงเวลาฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาน้อยเกินไป

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ปรากฏว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า มีปัญหา ปัญหาสำคัญของผู้บริหารส่วนใหญ่ คือ ปัญหา อาจารย์ผู้สอนขาดความสนใจในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ส่วนปัญหาสำคัญของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ คือ ปัญหาการขาดงบประมาณสนับสนุน

เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่มีปัญหา ส่วนที่เป็นปัญหาของอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อยคือ ปัญหาการขาดทักษะการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนบางชนิด

เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ปรากฏว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า ไม่มีปัญหา ส่วนที่เป็นปัญหาของผู้บริหารส่วนน้อย คือ ปัญหา ยังไม่ได้จัดทำมีการวิเคราะห์และจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ส่วนที่เป็นปัญหาของอาจารย์ผู้สอนส่วนน้อย คือ ปัญหาไม่สามารถวัดและประเมินผลได้อย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและสมควรนำมาอภิปรายดังนี้

เกี่ยวกับข้อมูลด้านสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ผลจากการวิจัยพบว่า ในการนำนโยบายการใช้หลักสูตรไปปฏิบัติในเรื่องของการกำหนดนโยบายการใช้หลักสูตรเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรนั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ มีนโยบายที่มุ่ง เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพราะสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ จัด โปรแกรมการจัดการทั่วไป ข้อที่ 1 ที่ว่า "เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถระดับวิชาชีพชั้นสูงในสาขาวิชาการจัดการที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม" และเห็นผลจากวิจัยพบว่า นโยบายข้ออื่น ๆ มีความสำคัญใกล้เคียงกับนโยบายที่มุ่ง เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญก่อนนโยบายการใช้หลักสูตรทุกข้อ เพื่อให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ

สำหรับในด้านวิธีการกำหนดนโยบายการใช้หลักสูตรโดยให้แต่ละภาควิชา เสนอโครงการแล้วนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยคณะกรรมการวิชาการของวิทยาลัยนั้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพราะอาจารย์ในภาควิชาซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์ผู้สอนต่างก็มีความรู้ความเข้าใจในตัวหลักสูตรดี ในการที่จะช่วยกันวางแผนและเสนอโครงการในการใช้หลักสูตรโปรแกรมวิชานี้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ บุญดี เณรยอก (2529) ที่ว่า "หัวหน้าหมวดจะต้องรู้รายละเอียดและเข้าใจองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นอย่างดี . . ." และ "ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในตัวหลักสูตร และรายวิชาที่ตนรับผิดชอบในการสอนเป็นอย่างดี . . ."

สำหรับวิธีการนำนโยบายการใช้หลักสูตรไปปฏิบัติในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนนั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่กำหนดให้ฝ่ายวิชาการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพราะฝ่ายวิชาการ เป็นฝ่ายให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการด้านวิชาการแก่อาจารย์ผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สัจจ อุทรานันท์ (2527) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้ " . . . กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น การจัดอบรมหรือจัดประชุมสัมมนา"

สำหรับวิธีการนำนโยบายการใช้หลักสูตรไปปฏิบัติในด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร และในด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในงานบริหารและบริการหลักสูตร และมีการสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนในการเพิ่มพูนทักษะความรู้ในวิชาที่สอน ส่วนปัญหาสำคัญของวิทยาลัยครูส่วนใหญ่ คือ งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ จึงทำให้มีอุปสรรคในการดำเนินงาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการใช้นโยบายการใช้หลักสูตรนั้น ถ้ามีการกำหนดคนโยบายในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรไว้อย่างแน่นอนชัดเจนแล้ว และมีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณในการใช้หลักสูตรไว้ล่วงหน้าจะทำให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เกี่ยวกับการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ในด้านการจัดทำแนวการสอน แผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ได้กำหนดให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำ โดยให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณและบริการด้านวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับวิธีการจัดทำนั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่จัดทำด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการให้เสรีภาพทางวิชาการแก่อาจารย์ผู้สอนเป็นอย่างมาก ในการเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้แสดงความสามารถในเชิงวิชาการได้อย่างเต็มที่และสะดวกในการปฏิบัติ และผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า อาจารย์ผู้สอนควรจะได้มีการจัดทำแนวการสอน แผนการสอนและเอกสารประกอบการสอนร่วมกับอาจารย์ผู้สอนวิชาเดียวกันในวิทยาลัยและกลุ่มสหวิทยาลัยด้วย เพราะแต่ละสหวิทยาลัยมีสภาพแวดล้อม ลักษณะภูมิประเทศและสภาพ

ท้องถิ่นแตกต่างกัน ย่อมทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ และสามารถปรับแนวการสอนให้เหมาะสมในการนำไปใช้ในแต่ละมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังเป็นการร่วมมือกันในเชิงวิชาการในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ได้แนวการสอนและเอกสารประกอบการสอนที่มีคุณภาพไปใช้ประกอบการสอน เพื่อจะทำให้การใช้หลักสูตรใหม่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ (2523) ที่ว่า " . . . อาจารย์ในคณะวิทยาศาสตร์มีความต้องการให้สร้างคู่มือและแนวการสอนเพื่อใช้ร่วมกันในกลุ่มวิทยาลัยครู" นอกจากนี้การร่วมมือกันในการจัดทำแนวการสอน แผนการสอนและเอกสารประกอบการสอนของแต่ละมหาวิทยาลัย ยังเป็นการขจัดปัญหาการขาดเอกสาร ตำรา หนังสือสำหรับค้นคว้าอ้างอิง และปัญหาการขาดแหล่งวิชาการในท้องถิ่นได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ประสบอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุจรรยา สุวรรณศิริ (2528) ที่สรุปถึงปัญหาของกรมการฝึกหัดครูว่า "การจัดทำเอกสารประกอบการสอน ไม่ได้รับความสะดวก ขาดแหล่งวิชาที่ค้นคว้าเพิ่มเติม" นอกจากนี้ปัญหาการขาดความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนในการทำแนวการสอน และปัญหาอาจารย์ไม่เห็นความสำคัญของการทำแผนการสอน เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งที่วิทยาลัยครูจะต้องแก้ไข เพราะปัญหานี้จะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่เปิดสอนใหม่ในวิทยาลัยครู

เกี่ยวกับการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรในด้านการเตรียมบุคลากร ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมอาจารย์ผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตร โดยใช้วิธีการแจกหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาเอง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง การใช้วิธีนี้ยังเป็นการปฏิบัติที่ยังไม่เพียงพอสำหรับการเตรียมบุคลากรเพื่อให้เข้าใจหลักสูตรใหม่ เพราะถ้าอาจารย์ผู้สอนไม่สนใจหรือไม่มีความตั้งใจที่จะอ่านเอกสาร ก็จะเป็นการสูญเสียเวลาในการเตรียมบุคลากร วิธีที่จะช่วยให้ผู้สอนมีความเข้าใจในหลักสูตรได้ดี ควรใช้วิธีประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเห็นของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524) ที่ว่า "การประชุมเชิงปฏิบัติการจะสนองความต้องการของครูได้เพราะ เป็นการให้ผู้เข้าประชุมเรียนรู้โดยการกระทำ และเปิดโอกาสให้มีการฝึกและมีส่วนร่วมให้การทำงานร่วมกัน"

สำหรับการพิจารณาจัดอาจารย์เข้าสอนนั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ใช้วิธีทาง การศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการปฏิบัติที่ดีมาก เพราะการจัดอาจารย์เข้าสอนวิชาต่าง ๆ ให้ตรงกับวุฒิจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุนันทา คุรงค์พันธ์ (2527) ว่า " . . . การสอนตามหลักสูตรใหม่นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะให้ครูที่จบตามวุฒิเป็นผู้สอน . . . " ส่วนวิธีการจัดอาจารย์เข้าสอนนั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ ใช้วิธีให้อาจารย์ในภาควิชาประชุมตกลงร่วมกัน ซึ่งทำให้อาจารย์ผู้สอนเกิดความมั่นใจที่ได้สอนตามที่ตนถนัด และมีความพอใจในวิชาที่สอน

ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และบรรลุดุลยภาพของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ที่กล่าวถึงการจัดครูเข้าสอนเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ว่า "หลักสูตรจะบรรลุดุลยภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูเป็นส่วนใหญ่" และสังค อุทรานันท์ (2527) ที่ว่า "การจัดครูเข้าสอนนั้นจำเป็นจะต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคนด้วย"

สำหรับการส่งเสริมสนับสนุนอาจารย์ในการเพิ่มพูนทักษะความรู้ในสาขาวิชาที่สอนนั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการให้อาจารย์ผู้สอนเข้ารับการอบรมระยะสั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยงยุทธ เกษสาคร (2530) ที่ว่า "วิทยาลัยเปิดโอกาสให้เข้าอบรมระยะสั้นหรือไปศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ " นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรได้รับการอบรมทุกคนและได้รับการพัฒนาด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนให้ไปศึกษาต่อ หรือการให้โอกาสไปศึกษาดูงานหรือฝึกงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บำรุง สุขพรรณ (2527) ว่า "ควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสศึกษาต่อในสาขาวิชาที่สูงขึ้น" และ ประภาศ วัชรภรณ์ (2516) เสนอให้มีการพัฒนาบุคลากรว่า ". . . ให้อาจารย์ไปดูงานหรือฝึกงาน . . ."

สำหรับปัญหาของผู้บริหารส่วนใหญ่ คือ ปัญหาจำนวนอาจารย์ที่มีคุณภาพตรงกับสาขาวิชาไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2524) ที่ว่า "โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสอนวิชาชีพโดยตรง" ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาข้อนี้สามารถแก้ไขด้วยการสนับสนุนส่งเสริมอาจารย์ผู้สอนให้ได้รับการพัฒนาตนเองในสาขาวิชาที่สอน สำหรับปัญหาของอาจารย์ผู้สอนก็คือ ปัญหาการขาดเอกสารประกอบการสอน ซึ่งวิทยาลัยจะต้องจัดหาเอกสารและตำราต่าง ๆ ให้เพียงพอ เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้ใช้สำหรับกันคว้ในการเตรียมตัว เพื่อการใช้หลักสูตร

สำหรับสื่อการเรียนการสอนนั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อและให้บริการค้ำหนังสือเรียน เอกสาร ตำรา และอาจารย์ผู้สอนได้รับความสะดวกในการเบิกยืมสื่อการสอน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วิชัย ราษฎร์ศิริ (2519) ในการสรุปถึงหน้าที่ของผู้บริหารเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้ ". . . การบริหารการเงินโดยอำนวยความสะดวกและจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานต่าง ๆ ในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม" ปัญหาของผู้บริหารส่วนใหญ่คือ ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ และปัญหาของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่คือ ปัญหาด้านเอกสารประกอบหลักสูตรและการสอนมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจรรรยา สุวรรณศิริ (2530) ว่า "งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ" และกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2524) ว่า

" . . . วิชาเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนวิชาชีพ" ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัญหาทั้ง 2 ประการนี้สามารถแก้ไขได้ โดยวิทยาลัยครูเตรียมวางแผนการใช้หลักสูตรในด้านการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

เกี่ยวกับสถานที่เรียนและห้องปฏิบัติการ ปรากฏว่าวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมห้องที่ใช้สอนภาคทฤษฎีและห้องปฏิบัติการ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพราะการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพไม่ได้ถ้าขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับนิพนธ์ ไทพานิช (2530) ที่กล่าวถึง "การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ครูและนักเรียน เช่น การบริการการใช้อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการ" สำหรับสถานที่ใช้สอนวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีเพียงพอ แต่สถานที่ใช้ฝึกปฏิบัติงานยังไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรอนงค์ อิงคะสูวณิชย์ (2530) ว่า ". . . ห้องปฏิบัติงานไม่เพียงพอ . . ." ปัญหาของผู้บริหารส่วนใหญ่คือ ปัญหางบประมาณในการดำเนินการสำหรับห้องฝึกปฏิบัติการไม่เพียงพอและปัญหาของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่คือ ปัญหาห้องฝึกปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับลักษณะวิชา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนิศา พิทักษ์สุษค์ (2522) ที่ว่า ". . . จัดห้องเรียนให้เหมาะสมในการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ . . ." ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากผลกระทบของการขาดงบประมาณในการดำเนินการนั่นเอง

เกี่ยวกับการใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระที่ส่งนักศึกษาไปศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติงานนั้น วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ใช้หลักเกณฑ์การเลือกแหล่งที่มีลักษณะงานที่ปฏิบัติตรงกับลักษณะงานของวิชาที่สอน และมีวัสดุอุปกรณ์ที่จะเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับนักศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพราะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และมีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยในการประกอบการเรียนการสอนด้วย ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องในการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งวิทยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ ปัญหาในด้านนี้ก็ค่อนข้างมีไม่เพียงพอในท้องถิ่น ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหานี้สามารถแก้ไขได้ โดยการส่งนักศึกษาไปฝึกงานตามแหล่งอื่น โดยมีการติดต่อประสานงานล่วงหน้า สำหรับปัญหาของอาจารย์ผู้สอนคือปัญหาแหล่งฝึกงานไม่ให้ความสนใจในการฝึกงานของนักศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรมวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2524) ที่ว่า ". . . สถานฝึกอาชีพส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการฝึกงานของนักเรียน จึงทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร . . ." ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนควรมีการติดต่อประสานงานกับแหล่งแหล่งฝึกงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจหลักการและวัตถุประสงค์ของการ

ฝึกงานของนักศึกษา และขอความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร ศรีประสาธน์ (2527) ว่า "ควรจัดให้มีการร่วมมือประสานสัมพันธ์กันระหว่างสถานศึกษากับภาคเอกชนและท้องถิ่น"

เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ปรากฏว่า ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดการบริการ คำนวณและอุปกรณ์ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2529) ได้กล่าวถึง "การนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมาย ครูใหญ่จะต้องจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน . . ." อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ดีที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู(2522) ว่า "กิจกรรมการสอนที่อาจารย์ปฏิบัติบ่อยครั้งมาก ได้แก่ เตรียมการสอนล่วงหน้า" อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้ชี้แจงแผนการเรียนและแผนการปฏิบัติงานให้นักศึกษาทราบก่อนเปิดภาคเรียน และชี้แจงจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ดี เพราะนอกจากจะเป็นการเตรียมตัวผู้สอนแล้ว ยังช่วยให้นักศึกษาสามารถเตรียมตนเองให้พร้อมด้วย ส่วนการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับข้อบกพร่องจากการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติได้ดียิ่ง เพราะจะช่วยให้นักศึกษาได้ปรับปรุงและประเมินความก้าวหน้าของตนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยงยุทธ เกษสาคร (2530) ว่า "การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับข้อบกพร่องจากการปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา" ปัญหาของอาจารย์ผู้สอนคือ ปัญหาช่วงเวลาฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาน้อยเกินไป" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กันตยา เพิ่มผล (2530) ว่า ". . . ช่วงเวลาในการฝึกปฏิบัติงานในการเรียนภาคปฏิบัติมีน้อยเกินไป"

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่สนับสนุนโดยการให้บริการวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ กิจกรรมเสริมการเรียนการสอนที่จัดมากที่สุด คือ การนำนักศึกษาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ดี เพราะนักศึกษาจะได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรอนงค์ อิงคะสุวณิชย์ (2530) ว่า ". . . การนำนักศึกษาไปดูงานและศึกษานอกสถานที่ตามแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์มากขึ้นและสอดคล้องกับแนวความคิดของ ครุณี ธีรวัชรวิทย์ และ กันทิมา ธนะโสภณ. (2528) ที่ว่า "คณะควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกงาน สัมมนาและดูงานให้มากที่สุดก่อนจบการศึกษา" และผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมว่าวิทยาลัยครูควรจัดให้มีบริษัทจำลอง เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการฝึกปฏิบัติงานก่อนที่จะไปฝึกปฏิบัติงานตามสถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติการสอนแบบจุลภาคของนักศึกษาวิทยาลัยครู ก่อนที่จะไปฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพตามโรงเรียน ปัญหาของผู้บริหารส่วนใหญ่คือ ปัญหาอาจารย์ผู้สอนขาดความสนใจในการจัดกิจกรรม และปัญหาของอาจารย์ผู้สอนคือ ปัญหาเรื่องงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมพร สุขวิเศษ (2526) ที่ว่า ". . . ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อ . . ."

เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่สนับสนุนอาจารย์ผู้สอนโดยการให้บริการด้านเอกสาร ตำราต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน และวิธีสอนที่อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้มากที่สุด คือ การบรรยาย รองลงมาคือการอภิปราย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ หอม กลายานนท์ (2521) ว่า "อาจารย์ผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครู มักจะสอนด้วยวิธีการบรรยาย" ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรใช้เทคนิควิธีการสอนหลาย ๆ แบบ ทั้งนี้เพราะในการสอนแต่ละครั้งนั้นย่อมประกอบด้วยจุดมุ่งหมายหลายประการ ซึ่งจุดมุ่งหมายแต่ละประการจะบรรลุผลได้นั้น ผู้สอนจะต้องมีเทคนิคในการสอน ตลอดจนเลือกวิธีสอนหลาย ๆ วิธีผสมผสานกันให้เหมาะกับจุดประสงค์ เนื้อหา สภาพการเรียนการสอนและการวัดผล ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุมิตร คุณานุกร (2526) ที่กล่าวว่า "การสอนที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายในการสอนที่กำหนดให้ นั้น ครูควรใช้วิธีการสอนหลาย ๆ แบบ . . ." และ สุวัฒน์ นิยมคำ และ ชาลี สิทธิ (2519) ที่กล่าวว่า ". . . ไม่มีวิธีสอนใดที่ดีที่สุด เพราะแต่ละวิธีมีข้อจำกัดในตัวของมัน" ปัญหาของอาจารย์ผู้สอนคือ ปัญหาการขาดทักษะการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนบางชนิด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาข้อนี้ อาจจะมีสาเหตุมาจากอาจารย์ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนสมัยใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยงยุทธ เกษสาคร (2530) ที่ว่า "อาจารย์ผู้สอนขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอนแผนใหม่"

เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ปรากฏว่า วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการกำหนดสัดส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพราะนักศึกษาจะได้มีโอกาสปรับปรุงตนเองหลังจากได้ทราบผลการประเมินในระหว่างภาคเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญศรี มั่นนาค (2528) ว่า "การวัดผลควรทำเป็น 2 ระยะ คือ กลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน"

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ชี้แจงหลักเกณฑ์และการกำหนดวิธีการวัดผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าในการสอนครั้งแรก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรอนงค์ อิงคะสุวรรณ (2530) ว่า "ในด้านการชี้แจงหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการวัดผลให้ทราบล่วงหน้า อาจารย์ผู้สอนมีการชี้แจง" นอกจากนี้ ผู้ที่ประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ คือ อาจารย์นิเทศก์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสถานดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการปฏิบัติ

ที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บำรุง สุขพรรณ (2527) ว่า "ควรมีการประเมินผล และติดต่ออย่างใกล้ชิดระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาฝึกงาน กับอาจารย์ฝึกงานภายนอก"

ในด้านกาประเมินผลการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติงานของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เน้นในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจ ทั้งนี้เนื่องจากว่าถ้าผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ก็สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภ จันทรตระกูล ว่า "ในการประเมินผลการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนยังคงให้ความสำคัญกับความรู้ ความเข้าใจมากที่สุด . . ."

สำหรับวิธีการวัดผลที่ใช้มากที่สุดคือ ใช้แบบทดสอบ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า แบบทดสอบ ควรจะมีทั้งแบบปรนัย และอัตนัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา พรตตะเสน (2522) ว่า "การวัดผลประเมินผลอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นผู้ออกข้อสอบเอง และข้อสอบเป็นแบบอัตนัยและปรนัย" ปัญหาของผู้บริหาร คือ ปัญหายังไม่ได้จัดทำมีการวิเคราะห์และจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพานี สมบัติ (2530) ว่า "ผู้บริหารเห็นสมควรให้มีการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ใช้ในการวัดและประเมินผล" ปัญหาของอาจารย์ผู้สอน คือ ปัญหาไม่สามารถวัดและประเมินผล ได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง" ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาข้อนี้อาจมีสาเหตุมาจากเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีมาก และพื้นฐานของผู้เรียนที่เรียนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไปแตกต่างกันมาก เพราะหลักสูตรนี้รับผู้เรียนที่มีคุณวุฒิต่าง ๆ กัน เช่น วุฒิ ปวส., พ.ม., ปกศ.ชั้นสูง อนุปริญญา หรือเทียบเท่า จึงทำให้พื้นฐานของผู้เรียนแตกต่างกันมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาลินี บุญรัตนพันธ์ (2529) ว่า ". . . ผู้สอนไม่สามารถวัดผลได้อย่างสม่ำเสมอทั้งนี้เป็นเพราะ เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีมาก และพื้นฐานของนักเรียนที่เรียนภาษาฝรั่งเศสแตกต่างกันมาก"

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดการ โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ในวิทยาลัยครู ทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูในการเปิดสอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้และครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะ ต่อหน่วยงานระดับนโยบายและหน่วยปฏิบัติ

1.1 กรมการฝึกหัดครูควรกำหนดแนวทางหรือนโยบายการใช้หลักสูตรให้ชัดเจน พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยมีศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู

และผู้แทนจากกลุ่มสหวิทยาลัย และวิทยาลัยครูทั่วประเทศเข้าร่วมเป็นกรรมการ เพื่อเป็นแนวทางให้แต่ละวิทยาลัยครูปรับปรุงแก้ไขการใช้หลักสูตรซึ่งจะทำให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ

1.2 กรรมการฝึกหัดครูโดยหน่วยงานศึกษานิเทศก์ ควรจัดให้มีการอบรม/สัมมนาหรือประชุมปฏิบัติการแก่อาจารย์ผู้สอนโปรแกรมวิชาการจัดการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เนื้อหาวิชาวิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผล โดยสม่ำเสมอ

1.3 กรรมการฝึกหัดครูโดยกองแผนงานควรศึกษาปัญหาและความต้องการในด้านสื่อการเรียนการสอนของวิทยาลัย เพื่อวิเคราะห์และจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นก่อนหลังให้กับวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ

1.4 วิทยาลัยครูที่เปิดสอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไปควรจัดการอบรมหรือจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ในการเตรียมอาจารย์ผู้สอนทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

1.5 วิทยาลัยครูควรจัดความร่วมมือในด้านบุคลากรในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการแจกเอกสารหลักสูตรให้อาจารย์ผู้สอนเท่านั้น เช่นการจัดทำสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการสนับสนุนการเรียนการสอน เช่นสถานที่ใช้สอน ห้องฝึกปฏิบัติงาน ห้องสมุด ยานพาหนะ ตลอดจนแหล่งประกอบการและสถานประกอบการอาชีพอิสระก่อนเปิดสอน

1.6 วิทยาลัยครูที่เปิดสอนควรมีการติดต่อบริษัทต่าง ๆ กับวิทยาลัยครูในกลุ่มสหวิทยาลัยที่เปิดสอนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป เพื่อหาทางให้ความร่วมมือช่วยเหลือและช่วยแก้ปัญหาการใช้หลักสูตร เช่น การจัดทำแนวการสอนและเอกสารประกอบการสอนร่วมกัน การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันและการแลกเปลี่ยนบุคลากรหรือสื่อการเรียนการสอน

1.7 วิทยาลัยครูที่เปิดสอนควรดำเนินการให้อาจารย์ผู้สอนได้มีโอกาสศึกษาต่อหรือศึกษาครูงาน หรือเข้ารับการอบรมระยะสั้น เพื่อเป็นการพัฒนาสมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอน

1.8 วิทยาลัยครูแต่ละแห่งหรือแต่ละกลุ่มสหวิทยาลัย ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับเอกชน หรือสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับใช้ในการประเมินผลงานภาคปฏิบัติ

1.9 วิทยาลัยครูสนับสนุนและดำเนินการให้อาจารย์ผู้สอนวิชาเดียวกันในวิทยาลัยหรือกลุ่มสหวิทยาลัยเดียวกันร่วมกันจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ซึ่งจะช่วยให้การวัดและประเมินผลมีมาตรฐานยิ่งขึ้น

1.10 อาจารย์ผู้สอนควรปรับเนื้อหาบางเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งปรับวิธีสอนและใช้เทคโนโลยี

สมัยใหม่มาช่วยในการสอน เช่น วีดีโอเทป หรือคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวหลักสูตร และการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อจะได้นำข้อมูลการวิจัยไปใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร และพัฒนาอาจารย์ผู้สอน

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพการใช้หลักสูตรและปัญหาการใช้หลักสูตร บริหารธุรกิจ และการจัดการโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูกับสถาบันอื่น ๆ ที่เปิดสอนวิชาการจัดการ

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไปในเชิงเปรียบเทียบกับความคาดหวังของหลักสูตร

2.4 ควรมีการวิจัยติดตามผลนักศึกษาในด้านการประกอบอาชีพ

2.5 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในโปรแกรมวิชาอื่น ๆ ในวิทยาลัยครู

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย